

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program na rzecz rozwiązań interoperacyjnych dla europejskich administracji publicznych, przedsiębiorstw i obywateli (ISA²) – interoperacyjność jako środek modernizacji sektora publicznego

COM(2014) 367 final – 2014/0185 (COD)

(2015/C 012/16)

Samodzielny sprawozdawca: **Stuart ETHERINGTON**

Parlament Europejski, w dniu 3 lipca 2014 r., oraz Rada, w dniu 17 lipca 2014 r., postanowiły, zgodnie z art. 172 i 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program na rzecz rozwiązań interoperacyjnych dla europejskich administracji publicznych, przedsiębiorstw i obywateli (ISA²) – interoperacyjność jako środek modernizacji sektora publicznego

COM(2014) 367 final – 2014/0185 (COD).

Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 1 października 2014 r.

Na 502. sesji plenarnej w dniach 15–16 października 2014 r. (posiedzenie z 15 października) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 151 głosami – 5 osób wstrzymało się od głosu – następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Wnioski

1.1.1 Komitet przyjmuje z zadowoleniem wniosek dotyczący nowego programu na rzecz rozwiązań interoperacyjnych dla europejskich administracji publicznych, społeczeństwa obywatelskiego i obywateli („ISA²”). Wniosek jest odpowiednio uzasadniony i prawdopodobnie przyczyni się do realizacji celów Europejskiej agendy cyfrowej, poprzez zapewnienie, że organy administracji publicznej będą mogły wydajnie i efektywnie wymieniać dane w oparciu o wspólne normy i narzędzia.

1.1.2 Chociaż organy administracji publicznej są głównym celem ISA², EKES uważa, że istnieją potencjalne korzyści dla społeczeństwa obywatelskiego i ma nadzieję, że korzyści te mogą zostać w pełni urzeczywistnione.

1.1.3 Istnieją jednak dwie główne kwestie, których rozwiązanie mogłoby wzmocnić ISA².

1.1.4 Po pierwsze, obywatele są w coraz większym stopniu świadomi i zaniepokojeni, że organy administracji publicznej gromadzą i wykorzystują dane osobowe lub dane zgromadzone w szerszym zakresie. Obywatele mają również świadomość, że większa interoperacyjność ma wpływ na sposób, w jaki dane mogą być udostępniane i wykorzystywane. We wniosku nie wspomniano o tego rodzaju zagrożeniach i wątpliwościach, czy to w odniesieniu do obywateli, czy do realizacji ISA². EKES pragnie przywołać w tym kontekście swoją wcześniejszą opinię poświęconą kwestii ochrony danych osobowych oraz poglądy Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, a także podkreślić konieczność wzmocnienia bezpieczeństwa obywateli w tym zakresie⁽¹⁾ (zob. pismo Europejskiego Inspektora Ochrony Danych w sprawie wniosku dotyczącego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych: https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Comments/2014/14-02-14_letter_Council_reform_package_EN.pdf).

1.1.5 Po drugie, ISA² może potencjalnie zakłócać obecny rynek rozwiązań interoperacyjnych, zwłaszcza poprzez prowadzenie działań typu „inkubatory”.

1.2 Zalecenia

1.2.1 EKES z zadowoleniem przyjmuje program ISA² w sprawie interoperacyjności i popiera ten wniosek.

⁽¹⁾ Dz.U. C 229 z 31.7.2012, ss. 90-97.

1.2.2 Komitet zaleca, by z myślą o realizacji Europejskiej agendy cyfrowej program ten opierał się na istniejącym programie ISA i na innych obowiązujących programach.

1.2.3 EKES pragnie być na bieżąco informowany o postępach poczynionych przez ISA².

1.2.4 Zaufanie opinii publicznej i wiara w administracje publiczne oraz ich zdolność do zarządzania danymi osobowymi i poszanowania prywatności jest powodem do niepokoju. Wniosek nie wspomina o zaufaniu publicznym jako o zagrożeniu, ani też nie porusza innych rodzajów ryzyka lub negatywnych skutków dla interoperacyjności. Należało w nim także uwzględnić ewentualne wątpliwości Europejskiego Inspektora Ochrony Danych związane z przetwarzaniem danych osobowych w więcej niż jednym państwie członkowskim. Kwestiami tymi należy się zająć w bardziej wyraźny sposób w ramach działań tego programu

1.2.5 Powinno się opracować obszerne streszczenie dla obywateli w celu rozwiania obaw związanych z opłacalnością oraz uzasadnienia społecznych korzyści z programu.

1.2.6 Należy skupić się na bardziej praktycznych przypadkach wykorzystania danych w celu zademonstrowania, z punktu widzenia obywatela, praktycznej potrzeby interoperacyjności między krajowymi organami administracji publicznej.

1.2.7 Komitet zaleca, aby dołożono szczególnych wysiłków w zakresie informowania o pracach podjętych w ISA² na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, ponieważ organizacje mogą korzystać z działań w zakresie interoperacyjności lub pomóc w realizacji programu.

1.2.8 Działania typu „inkubator” i „pomost dla rozwiązań” mogą potencjalnie zakłócać rynek. W związku z tym:

- Komisja powinna upewnić się, że działania te nie będą zakłócać rynku i nie doprowadzą do zmniejszenia podaży rozwiązań ICT w zakresie interoperacyjności.
- Wybór nowych rozwiązań oraz wybór rozwiązań na rzecz trwałego wsparcia aż do zrównoważonego rozwoju powinien być w rygorystyczny sposób przetestowany i oceniony w ramach procesu, do którego zainteresowane strony mogą mieć zaufanie.
- Jeśli zakłócenia w funkcjonowaniu rynku stanowią ważny problem, inkubatory powinny raczej skupiać się na opracowywaniu lub przyjmowaniu norm i bibliotek użyteczności, nie zaś na oferowaniu „gotowych” rozwiązań.

1.2.9 Ograniczenie do celów niekomercyjnych może hamować oddziaływanie ISA²: jeżeli społeczeństwo obywatelskie nie może opierać się na pracach ISA² do celów komercyjnych, obywatele będą mniej skłonni do angażowania się w program.

1.2.10 Ze względu na wielojęzyczność, każde rozwiązanie IT musi być kompatybilne z systemem Universal Character Set (Unicode, ISO/IEC 10646) (UCS), zgodnie z zaleceniem raportu końcowego Grupy Wysokiego Szczebla ds. Wielojęzyczności (2007 r.). W przypadku obecnego lub przyszłego wymogu prawnego co do interoperacyjności na szczeblu europejskim, dla lepszej skuteczności należy określić podzbiór UCS.

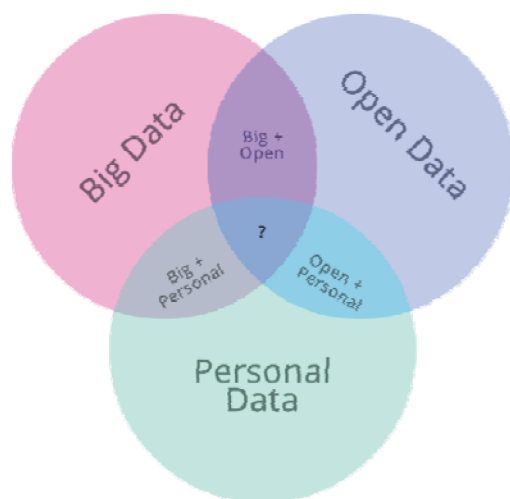
2. Wprowadzenie

2.1 Powszechnie mówi się, że dane mają potencjał zdolny do przekształcenia usług dla obywateli i organizacji, które je realizują w sektorze publicznym i prywatnym oraz w obrębie całego społeczeństwa obywatelskiego. Dane mają potencjał do stymulowania badań i rozwoju oraz zwiększenia produktywności i innowacji. Nie bez przyczyny popularne stało się powiedzenie, że „dane to nowe zasoby naturalne”. Na przykład, zob. artykuł <http://www.forbes.com/sites/ibm/2014/06/30/why-big-data-is-the-new-natural-resource>

2.2 Dane są w coraz większym stopniu tworzone i gromadzone na podstawie wszelkich aspektów naszego życia: począwszy od procesów administracyjnych, takich jak elektroniczne formularze podatkowe, po pasywne gromadzenie danych zdrowotnych za pomocą inteligentnych zegarków na rękę. Tzw. „duże zbiory danych”, takie jak dane od użytkowników systemów transportu publicznego, mogą zrewolucjonizować sposób projektowania i planowania usług publicznych. W istocie, inicjatywy polityczne lub usługi publiczne w coraz większym stopniu zależą od zdolności cyfrowych. Aktualnym przykładem jest opodatkowanie pojazdów w Wielkiej Brytanii: zastąpienie papierowych kart podatkowych pojazdu zależy od interoperacyjności baz danych dotyczących ubezpieczenia (definicja interoperacyjności – zob. <http://www.ariadne.ac.uk/issue24/interoperability>), własności i kontroli bezpieczeństwa (MOT). Ułatwiło to obywatelom składanie wniosków o podatek samochodowy oraz zwiększyło poziom przestrzegania wymogów systemu. Krótko mówiąc, żyjemy w społeczeństwie cyfrowym, w którym możliwe jest osiągnięcie znacznej poprawy naszej zdolności do zapewnienia cyfrowych, kompleksowych usług. UE prowadzi szereg programów i szerszą Europejską agendę cyfrową, które wspierają realizację cyfrowej gospodarki i cyfrowego społeczeństwa (zob. <http://ec.europa.eu/digital-agenda>).

2.3 Możemy urzeczywistnić korzyści ze społeczeństwa cyfrowego, a zwłaszcza administracji cyfrowej, poprzez zwiększenie dostępności danych lub, w niektórych przypadkach, ułatwienie ich ponownego wykorzystania, ponieważ właściciele praw autorskich umożliwiają ich ponowne wykorzystanie bez ograniczeń (otwarte dane – definicję tego pojęcia można znaleźć pod adresem <http://theodi.org/guides/what-open-data>). Jeżeli dane są dostępne, można ustanowić normy dotyczące *interoperacyjności*, tzn. ułatwić wymianę i ponowne wykorzystanie danych. Można to zrobić w prosty sposób np. poprzez zastosowanie formatów nadających się do przetwarzania automatycznego (zamiast blokowania danych w zamkniętych formatach, takich jak PDF), lub też określenie wspólnych formatów wykorzystywanych do przesyłania i gromadzenia danych (takich jak iXBRL w wypadku sprawozdań finansowych firm; zob. <http://en.wikipedia.org/wiki/ XBRL>). Warto również zauważyć, do celów niniejszego dokumentu, że znaczna część danych gromadzonych przez organy administracji publicznej ma charakter osobisty i prywatny (zob. rysunek). Jest to ważne, ponieważ kwestia danych osobowych ma wpływ na świadomość opinii publicznej co do interoperacyjności i jej zastosowań.

Rysunek 1: Duże zbiory danych, otwarte dane i dane osobowe

2.4 Komisja twierdzi, że interoperacyjność między państwami narodowymi to szczególnie „e-bariera” dla bardziej skutecznego korzystania z usług publicznych, takich jak opieka zdrowotna, która obecnie w dużej mierze zależy od zdolności w zakresie danych i ICT. Brak interoperacyjności jest również uważany za przeszkodę w realizacji polityki w całej UE. Z drugiej strony, inicjatywy polityczne, takie jak jednolity rynek, opierają się na zapewnieniu interoperacyjności krajowych rejestrów przedsiębiorstw. Krótko mówiąc, interoperacyjność ma kluczowe znaczenie dla nowoczesnej i zintegrowanej Europy.

3. Proponowany program ISA² dotyczący rozwiązań interoperacyjnych dla europejskich administracji publicznych, przedsiębiorstw i obywateli

3.1 Komisja wdraża program rozwoju interoperacyjności od 1995 r. Prace w tym zakresie obejmują opracowanie strategii interoperacyjności oraz odpowiednich ram (zob. doskonały przegląd na stronie http://ec.europa.eu/isa/documents/isa_iop_communication_en.pdf). Komisja stwierdza, że wspieranie interoperacyjności jest skuteczne dzięki umożliwieniu: „sprawnych i skutecznych elektronicznych kontaktów transgranicznych i międzysektorowych pomiędzy (...) administracjami (...) umożliwiającymi świadczenie elektronicznych usług publicznych wspierających realizację polityki i działań UE” (cytat z decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program dotyczący rozwiązań interoperacyjnych dla europejskich administracji publicznych, przedsiębiorstw i obywateli (ISA²) (s. 3)).

3.2 Obecny program – rozwiązania interoperacyjne dla europejskich administracji publicznych (ISA) – wygasa 31 grudnia 2015 r. Pozostaje jednak wiele do zrobienia: „rozwiązania cyfrowe jako rozwiązania domyślne” są, na niektórych obszarach, nadal w powijakach. Jeśli potrzeba interoperacyjności nie będzie uwzględniana w planowaniu i wspierana w chwili proponowania nowych przepisów, prawdopodobne jest, że organy administracji publicznej nie osiągną korzyści płynących z interoperacyjności.

3.3 Proponuje się nowy program ISA² (http://ec.europa.eu/isa/isa2/index_en.htm) w celu:

- uzyskania ogólnego obrazu sytuacji w zakresie interoperacyjności;
- promowania i wspierania rozwiązań interoperacyjnych;

- wspierania i promowania wpływu nowych przepisów na ICT, aby zachęcać do interoperacyjności;
- zachęcania do wymiany i ponownego wykorzystywania danych między sektorami i ponad granicami, w szczególności w przypadku, gdy wspiera to kontakty pomiędzy europejskimi administracjami publicznymi oraz między tymi organami a obywatelami i społeczeństwem obywatelskim.

3.4 Nowy program ISA² był przedmiotem powszechnych konsultacji. Konsultowane strony odpowiedziały, że organy administracji publicznej powinny pozostać w centrum ISA. Najczęściej odpowiadano, że program ISA powinien przyczynić się do ograniczenia powielania wysiłków i koncentrować się na koordynacji z innymi programami UE.

3.5 Proponowany program został opracowany w świetle ocen poprzednich programów. W szczególności, proponowany program ISA będzie ukierunkowany na zapewnienie rozwiązań interoperacyjnych, a następnie przekazanie tych rozwiązań organom administracji publicznej.

3.6 Szacunkowe koszty programu ISA² to 131 mln EUR w okresie 2014–2020 r.

3.7 Stwierdzono, że w przypadku braku ISA², zmniejszenie wsparcia dla interoperacyjności doprowadzi do fragmentacji norm i systemów, a także nieekonomicznego powielania wysiłków w celu wypracowania nowych rozwiązań lub systemów. Prawdopodobnie doprowadzi to do zmniejszenia skuteczności, gdyż organom administracji publicznej trudniej będzie się ze sobą porozumieć.

4. Uwagi ogólne

4.1 Stałe wsparcie i inwestycje w interoperacyjność są zarówno konieczne, jak i pożądane. Program ISA² będzie niezbędny do realizacji przez UE Europejskiej agendy cyfrowej. Konieczne będzie zadbanie o to, aby zainteresowane strony rozumiały powiązania między poszczególnymi programami w celu uniknięcia pomyłek (na przykład, zob. http://ec.europa.eu/isa/documents/isa_the_difference_between_the_digital_agenda_isa_egov_action_plan_eis_eif_en.pdf, w którym wyjaśniono związek między ISA a Europejską agendą cyfrową).

4.2 Czerpiąc z doświadczeń Zjednoczonego Królestwa, można stwierdzić, że istnieją dowody na to, że administracja publiczna nadal potrzebuje wsparcia i pomocy w celu uzyskania dostępu i ponownego wykorzystywania danych (zob. <http://theodi.org/blog/guest-blog-how-make-open-data-more-open-close-gaps>). Obejmuje to zapotrzebowanie na umiejętności techniczne. Program ISA² może w tym pomóc.

4.3 Ponieważ coraz więcej usług publicznych ma charakter „domyślnie cyfrowy”, należy zmaksymalizować efektywność wydatków publicznych na rozwiązania z zakresu ICT. Trzeba to ułatwić, zapewniając planowanie ich dostarczenia na wystarczająco wczesnym etapie i, w miarę możliwości, prowadząc wymianę i ponownie wykorzystując rozwiązania w celu maksymalizacji wartości wydatków publicznych. Program ISA² stanowi cenny wkład w realizację tego celu.

4.4 Chociaż proponowany program skierowany jest do administracji publicznej, warto zauważyć, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego będą również mogły skorzystać z działań na rzecz interoperacyjności. W przypadku społeczeństwa obywatelskiego, coraz częściej podkreślane jest współtworzenie, zaś niektóre z najbardziej innowacyjnych zmian zachodzących w społeczeństwie obywatelskim dotyczą współtworzenia i rozwiązań technologicznych, które są obecnie stosowane dla usług publicznych, takich jak służba zdrowia i opieki społecznej. „Europejska referencyjna architektura interoperacyjności (EIRA)” przyniesie prawdopodobnie korzyści w tej nowej scenarii.

4.5 Zaufanie opinii publicznej do administracji publicznych oraz ich zdolność do zarządzania danymi osobowymi i poszanowania prywatności jest powodem do niepokoju. Wniosek nie wspomina o zaufaniu publicznym jako o zagrożeniu, ani też nie porusza innych rodzajów ryzyka lub negatywnych skutków dla interoperacyjności.

5. Uwagi szczegółowe na temat proponowanego programu

5.1 Komitet przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w projektowaniu ISA² wzięto pod uwagę opinie zainteresowanych stron i wyciągnięto wnioski z poprzednich programów. Ponadto należy przyjąć z zadowoleniem, że program opiera się na istniejących pracach i nie rozpoczyna z całkowicie nowej strony.

5.2 Nacisk zarówno na promowanie interoperacyjności i zapewnienie bardziej praktycznych porad i wsparcia jest pożądany. Zważywszy na długą historię problemów na szeroką skalę z ICT w brytyjskiej administracji publicznej, skoncentrowanie się na wczesnym etapie planowania na wpływie zmian legislacyjnych na ICT jest szczególnie pożądane.

5.3 Propozycja zostałaby wzmocniona, gdyby wykorzystano bardziej praktyczne przykłady zastosowań w celu wykazania praktycznej potrzeby interoperacyjności między narodami z punktu widzenia obywatela. W chwili obecnej, zainteresowane strony mogą mieć wrażenie, że korzyści płyną jedynie dla organów administracji publicznej zainteresowanych transgraniczną harmonizacją, a nie dla obywateli korzystających z typowych usług publicznych. Powinno się opracować obszernie streszczenie dla obywateli (Streszczenie dla obywateli z 2010 r. można znaleźć na stronie: http://ec.europa.eu/isa/documents/isa_20101216_citizens_summary_en.pdf) w celu rozwiania obaw związanych z opłacalnością oraz uzasadnienia społecznych korzyści z programu.

5.4 Już wcześniej stwierdzono, że podmioty, których opinii zasięgano w trakcie opracowywania ISA², odpowiedziały, że organy administracji publicznej powinny pozostać w centrum ISA. EKES również zauważył, że społeczeństwo obywatelskie skorzysta z interoperacyjności. Możliwe, że podmioty społeczeństwa obywatelskiego nie zostały wystarczająco poinformowane o konsultacjach, skutkiem czego akcent został położony na administrację publiczną w przypadku ISA². Możliwe, że konieczny jest większy nacisk na komunikację ze społeczeństwem obywatelskim, aby program ISA² mógł jak najlepiej wykorzystać przeznaczone na niego wydatki.

5.5 We wniosku proponuje się rozwój i ustanawianie rozwiązań interoperacyjnych (typu „inkubator”) w ramach programu ISA². Ponadto stwierdza się, że program ISA² powinien być „pomostem dla rozwiązań” w celu zapewnienia trwałości rozwiązań ICT. Wybór nowych rozwiązań oraz wybór rozwiązań na rzecz trwałego wsparcia aż do zrównoważonego rozwoju powinien być w rygorystyczny sposób przetestowany i oceniony w ramach procesu, do którego zainteresowane strony mogą mieć zaufanie.

5.6 Działania typu „inkubator” i „pomost dla rozwiązań” mogą potencjalnie zakłócać rynek. Komisja powinna upewnić się, że działania te nie będą zakłócać rynku i nie doprowadzą do zmniejszenia podaży rozwiązań TIK w zakresie interoperacyjności.

5.7 Jeśli zakłócenia w funkcjonowaniu rynku stanowią ważny problem, inkubatory powinny raczej skupiać się na opracowywaniu lub przyjmowaniu norm i bibliotek użyteczności, nie zaś na oferowaniu „gotowych” rozwiązań. Doprowadzi to do zmniejszenia zakłóceń na rynku, a jednocześnie ułatwi rozpowszechnianie standardów.

5.8 Art. 13 stanowi, że rozwiązania tworzone i wdrażane w ramach programu ISA² mogą być wykorzystywane przez inicjatywy pozaunijne do celów niekomercyjnych. Ograniczenie do celów niekomercyjnych może hamować oddziaływanie ISA²: jeżeli organizacje społeczeństwa obywatelskiego nie mogą opierać się na pracach ISA² do celów komercyjnych, obywatele będą mniej skłonni do angażowania się w program.

5.9 Nastroje społeczne w odniesieniu do cyfrowej zdolności państwa są zagrożeniem dla powodzenia propozycji dotyczących interoperacyjności. W miarę jak obywatele dowiadują się coraz więcej na temat zakresu, charakteru i potęgi „państwa nadzoru”, stają się coraz bardziej zainteresowani wprowadzeniem wymaganych środków bezpieczeństwa (zob. <https://www.privacyinternational.org/blog/defining-the-surveillance-state>). Obywatele coraz bardziej niepokoją się o swoje prawo do prywatności i konsekwencje etyczne powiązanych, wspólnych danych, jednak wniosek nie mówi praktycznie nic na temat zrozumienia powiązanych danych lub interoperacyjności wśród opinii publicznej. Jednocześnie Europejski Inspektor Ochrony Danych żywi pewne obawy związane z przetwarzaniem danych osobowych w więcej niż jednym państwie członkowskim, która to czynność może stać się łatwiejsza w wyniku interoperacyjności. EKES pragnie przywołać w tym kontekście swoją wcześniejszą opinię poświęconą kwestii ochrony danych osobowych⁽²⁾ oraz podkreślić konieczność wzmocnienia bezpieczeństwa obywateli w tym zakresie (zob. pismo Europejskiego Inspektora Ochrony Danych w sprawie wniosku dotyczącego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych:

https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Comments/2014/14-02-14_letter_Council_reform_package_EN.pdf).

⁽²⁾ Dz.U. C 229 z 31.7.2012, ss. 90-97.

5.10 Wniosek zyskałby na skuteczności, gdyby uwzględniono w nim takie obawy i gdyby się do nich ustosunkowano. Ponadto projekt programu zyskałby solidniejsze fundamenty dzięki wyraźniejszemu odniesieniu do współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i środowiskiem akademickim w celu zgłębienia kwestii publicznego zrozumienia i wzmocnienia gwarancji etycznych, które mają coraz większe znaczenie dla reputacji i zaufania publicznego do administracji publicznej.

5.11 Ostatnia uwaga szczegółowa ma charakter techniczny. System Universal Character Set jest kluczowy dla wielojęzyczności w języku pisanym. Grupa Wysokiego Szczebla ds. Wielojęzyczności, utworzona przez komisarza europejskiego ds. edukacji Jána Figel'a jesienią 2006 r., opublikowała w Europejskim Dniu Języków 2007 swoje sprawozdanie końcowe (zob. <http://www.lt-innovate.eu/resources/document/ec-high-level-group-multilingualism-final-report-2007>). Zawiera ono następujące zalecenie: „...bazy danych służące wewnętrznemu zarządzaniu dokumentami oraz interfejsy aplikacji oprogramowania, a także sprzęt zostały ukształtowane zgodnie z Unicode, umożliwiając reprezentację alfabetów wszystkich języków. Grupa apeluje do władz państw członkowskich i dostawców poczty elektronicznej, którzy jeszcze tego nie dokonali, aby przeszli na Unicode, aby uniknąć stałej dyskryminacji obywateli UE na podstawie narodowości lub języka. Należy określić podzbiór UCS w celu zapewnienia lepszej skuteczności: może to być zbiór znaków łacińskich lub pismo łacińskie, greckie i cyrylica (UCS zawiera ponad 90 tys. znaków)”.

5.12 Ze względu na wielojęzyczność, każde rozwiązanie IT musi być kompatybilne z systemem Universal Character Set (Unicode, ISO/IEC 10646), zgodnie z zaleceniem raportu końcowego Grupy Wysokiego Szczebla ds. Wielojęzyczności (2007 r.). Dlatego też w przypadku obecnego lub przyszłego wymogu prawnego co do interoperacyjności na szczeblu europejskim, zaleca się, by dla lepszej skuteczności określić podzbiór UCS.

Bruksela, 15 października 2014 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE
